

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **O. D.**, zast. JUDr. Františkem Váchou, advokátem, se sídlem Praha 8, Zenklova 8, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 5. 2005, č. j. 65 Az 77/2004 – 18, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna zástupci stěžovatele JUDr. Františku Váchovi, advokátu, se sídlem Praha 8, Zenklova 8, **s e s t a n o v í** ve výši 4225 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 18. 11. 2004, č. j. OAM - 3209/VL – 10 – 04 - 2004, rozhodl žalovaný tak, že azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje, a že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Citované rozhodnutí žalobce napadl žalobou, směřující proti výroku, kterým mu nebyl udělen azyl podle § 12 a § 14 zákona o azylu, a proti výroku, kterým na něho nebyla vztažena překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu. Tvrdil, že správní orgán porušil zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“) v § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1, § 46, § 47 odst. 1 a zákon o azylu v § 12. Pokud jde o důkazy, kterými podporuje svá tvrzení,

odkázal na skutečnosti, které uvedl při prvním a druhém pohovoru a na obsah správního spisu. Navrhoval zrušení rozhodnutí žalovaného a vrácení věci správnímu orgánu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobce ve správním řízení nebyl zkrácen na svých právech, protože správní orgán v průběhu správního řízení postupoval v souladu s právními předpisy a dbal na ochranu žalobcových práv, zaručených mu právním řádem České republiky. Správní orgán vycházel především z vlastních tvrzení žalobce sdělených v průběhu správního řízení, z nichž bylo zjištěno, že opustil vlast a žádá o udělení azylu kvůli potížím s příslušníky policie a usiluje o legalizaci svého pobytu v České republice. Žalobce nesdělil žádné skutečnosti, z nichž by bylo možno učinit závěr, že vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, žalobce neprokázal, že jednání policistů v roce 1997 mělo souvislost s důvody pro azylové řízení významnými a správní orgán zohlednil též časový odstup mezi předmětnou událostí a vstupem žadatele do azylového řízení poté, kdy byl v České republice propuštěn z vězení. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 3. 5. 2005, č. j. 65 Az 77/2004 – 18, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl, když konstatoval, že obecně vznesené námitky žalobce, že správní orgán se jeho žádostí nezabýval svědomitě a odpovědně a nevycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci, nelze přesvědčit, neboť správní orgán měl dostatek podkladů pro závěr o tom, že nebyly splněny podmínky pro udělení azylu. Ze žádosti o udělení azylu ani z obsahu pohovoru nevyplývá, že by žalobce ve vlasti vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práva svobod, nebo že se důvodně obává pronásledování z důvodu rasy, náboženství, příslušnosti k sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů na Ukrajině. Žalobce výslovně uvedl, že se o politiku nikdy nezajímal, nezastával žádné politické názory a mítinku se účastnil, jen aby získal peníze pro mládežnický klub. V souvislosti s účastí na mítinku byl jednu a půl hodiny vyslýchán na policii, měl se dostavit za týden znovu, což neučinil a jak uvedl, skrýval se u známých a poté odcestoval do České republiky. O tom, že ho policie od roku 1997 stále hledá, ví od své matky. Výše uvedená tvrzení žalobce nelze podle krajského soudu považovat za pronásledování nebo psychický nátlak ze strany státních orgánů Ukrajiny. Jestliže by totiž policie Ukrajiny měla skutečně zájem žalobce postihnout za účast na mítinku v roce 1997, měla jistě dostatek prostředků, aby zabránila žalobci opakovaně volně odcestovat do České republiky, vrátit se na Ukrajinu a opět odcestovat. Žalobce požádal o udělení azylu, aby legalizoval svůj pobyt poté, kdy na území České republiky byl propuštěn z vězení. Podle zprávy o dodržování lidských práv na Ukrajině ze dne 25. 2. 2004 vydané Ministerstvem zahraničních věcí USA bezpečnostní složky na Ukrajině v některých případech zneužívají své pravomoci, ale občané mají právo obracet se se stížnostmi na nadřízené orgány, na úřad ombudsmana a mají právo protestovat proti porušování lidských práv u Evropského soudu pro lidská práva. Žalobce se ve věci, že policie se na něho opakovaně vyptávala na nikoho neobrátil a nebylo tedy zjištěno, že by státní orgány Ukrajiny nebyly schopny nebo ochotny žalobci ochranu před jednáním policistů, pokud by bylo nezákonné, poskytnout. Jak vyplývá ze zprávy Ministerstva zahraničních věcí ze dne 3. 3. 2003, na Ukrajině není dovolena perzekuce navrátilivších se žadatelů o azyl, trestní zákon Ukrajiny nepovažuje žádost o azyl nebo jeho získání za trestný čin a nejde ani o přestupek. Je nutné zastávat stanovisko, že mezinárodní ochrana formou azylu může být poskytnuta teprve tehdy, když žadatel o azyl využil prostředky, které mu právní řád ve vlasti poskytuje, nebo jestliže mu ochrana byla odepřena. Správní orgán při vydání svého rozhodnutí všechny tyto skutečnosti vyhodnotil, vycházel ze skutečností, které žalobce

uvedl ve správním řízení, a umožnil mu, aby navrhoval doplnění řízení. Žalobce proti těmto konkrétním skutečnostem v žalobě nic nenamítal a neuváděl žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možno dovodit neúplně zjištěný stav věci. Krajský soud odkázal na obsah správního spisu a konstatoval, že správní orgán při vydání svého rozhodnutí z něho důsledně vycházel. Zdůraznil dále, že podle § 14 zákona o azylu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárních důvodů. Ze znění tohoto ustanovení vyplývá, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a rozhodování o tomto azylu se děje v rovině volné úvahy správního orgánu. Ani v tomto směru neshledal ze strany žalovaného žádné pochybení. Pokud jde o hodnocení překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu uvedl, že nebylo ve správním řízení zjištěno, ani žalobcem tvrzeno, že v případě návratu do vlasti je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo mu hrozí mučení, nelidské nebo ponižující zacházení nebo trest, nebo ohrožení života v důsledku válečného konfliktu. Žalobci ani nehrozí trest smrti, který byl na Ukrajině zrušen zákonem přijatým parlamentem dne 22. 2. 2000. Podání žádosti o azyl v jiné zemi není podle trestního zákona Ukrajiny trestným činem a řada advokátů zastupitelskému úřadu potvrdila, že nejsou známy případy, kdy žadatel o azyl po svém návratu na Ukrajinu byl za tento krok potrestán, a takový stav potvrzuje i organizace na ochranu lidských práv. Vycestování žalobce z České republiky není ani v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Soud tedy zjistil, že správní orgán se žádostí žalobce o udělení azylu zabýval odpovědně a svědomitě, zjistil úplně skutečný stav věci, z něhož při vydání svého rozhodnutí vycházel, rozhodnutí je v souladu se zákony a má náležitosti správního rozhodnutí podle § 47 správního řádu.

Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) až d) s. ř. s. V první řadě namítá, že Krajský soud v Ostravě posoudil jeho věc v rozporu s platným právním řádem. Shledává vážná pochybení všech dosavadních orgánů v řízení o udělení azylu, včetně krajského soudu, který, projednal předmětnou věc v rozporu se zákonem o azylu. Žádá soud o ustanovení bezplatného právního zástupce a tlumočníka pro řízení o kasační stížnosti. Dále žádá o odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V doplnění kasační stížnosti pak upřesnil, že kasační stížnost podává podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., a dále uvedl, že soud se ve zdůvodnění svého rozhodnutí dovolává vyjádření správního orgánu, který ve svém stanovisku k žalobě uvádí, že při posuzování důvodnosti žádosti a reálnosti obav čerpal z informací a materiálů, které se týkají dodržování lidských práv, politické a ekonomické situace na Ukrajině a to Informace Ministerstva zahraničních věcí č. 107767/2003 ze dne 3. 3. 2003, Zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině ze dne 25. 2. 2004 a informace Společnosti při České televizi Člověk v tísní, č. j. OAM-113/2002, ze dne 11. 2. 2002. I když žalovaný neuvádí, o které informace z těchto zpráv opírá důvody svého rozhodnutí, nutno konstatovat, že ani tyto zprávy nemohou v plné šíři zachytit skutečnou situaci v tom kterém regionu. Ve zprávě o dodržování lidských práv na Ukrajině ze dne 25. 2. 2004, vypracované Ministerstvem zahraničí USA, kterou lze s ohledem na tlak lobby početné ukrajinské emigrace v USA na uvolnění jeho migrační politiky ve prospěch svých krajanů považovat za nejohroženější a nejobjektivnější, se jednoznačně potvrzuje rozpor mezi formální zákonností a skutečným postupem státních orgánů a bezpečnostních složek, které v některých případech zneužívají své pravomoci a uchylují se k mučení a ponižujícímu zacházení se zadrženými ve snaze vynutit si jejich doznání k činnosti, kterou považují za režimu nebezpečnou, případně si vynutit nějaké služby či materiální výhody. Za pronásledování podle zákona o azylu se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak,

nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec občanem, nebo pokud mu tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovými jednáními. Z toho vyplývá, že to platí i v případě, jestliže stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovými jednáními svých orgánů, která jsou prováděna. V této souvislosti odvolávání se jak ze strany správního orgánu, tak i soudu, na co možná nejskrytější chování stěžovatele dané snahou se do poslední chvíle před opuštěním Ukrajiny neprozradit, jako na důkaz zpochybňující pravdivost jeho tvrzení, nemůže obstát. Proto hodnocení, že výše uvedená stěžovatelova tvrzení nelze považovat za pronásledování nebo psychický nátlak ze strany státních orgánů Ukrajiny a že by v jeho případě neznamenal, že by po svém návratu byl vystaven nelidskému a ponižujícímu zacházení, svědčí spíše o nepochopení skutečného stavu než o reálném zvážení všech okolností jeho případu. To je zřejmé zejména z argumentace podrobně rozvedené na str. 4 a 5 rozsudku. Stěžovatel má za to, že s ohledem na svá tvrzení o obavách z pronásledování po návratu do země svého původu, měl správní orgán, a v rámci přezkumu jeho rozhodnutí i krajský soud, při svém rozhodování pečlivěji zvážit reálné nebezpečí, které žalobci jako nelegálnímu emigrantovi hrozí. Protože neshledal důvody podle § 12 zákona azylového zákona, o to pečlivěji měl zkoumat možnosti poskytnutí azylu humanitárního. Pokud by soud správně hodnotil stěžovatelovu argumentaci, a to nikoli jen obecným odkazem, ale s ohledem na jeho osobní situaci, musel by nutně dospět k jinému závěru než k odmítnutí jeho žádosti a posuzovat ji i s ohledem na toto zákonné ustanovení. On se však touto možností nezabýval. Na udělení azylu z humanitárních důvodů sice není právní nárok, nelze výlučně o něj požádat a správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení. To však neznamená, že by ve svém rozhodnutí neměl zmínit i důvody, které jej vedly k tomu, že možnost udělení humanitárního azylu v jeho případě nevyužil.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost jejího podání, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu v byly vydány v souladu s právními předpisy. Správní orgán i ve věci řízení o podané kasační stížnosti plně odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání stěžovatele učiněná ve správním řízení. Vyslovuje přesvědčení, že veškeré stěžovatelovy námítky uplatněné v žalobním řízení byly soudem náležitě a pečlivě zváženy a vypořádány a nynější argumentace stěžovatele obecnou kritikou poměrů v zemi původu, proti způsobu použití zpráv o situaci v zemi původu stěžovatele v azylovém správním rozhodnutí, nemá žádnou relevanci. Tvrzení stěžovatele, že mu hrozí v případě návratu do vlasti vážné nebezpečí z politických důvodů je zcela nedůvodné. S ohledem na uvedené správní orgán navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl pro nedůvodnost.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 28. 2. 2006, č. j. 65 Az 77/2004 - 45, ustanovil stěžovateli k jeho žádosti zástupce, a to JUDr. Františka Váchu, advokáta, se sídlem v Praze 8, Zenklova 8.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o něm není třeba samostatně rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1 a 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie

platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikováno nesprávné právní pravidlo, popř. je sice aplikováno správné právní pravidlo, ale je nesprávně interpretováno.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel v žádosti o udělení azylu ze dne 3. 11. 2004 uvedl, že je ženatý, bez náboženského vyznání, nebyl členem politické strany, má středoškolské vzdělání a je nemajetný. Vlast opustil dne 30. 8. 2003. Důvodem jeho žádosti o udělení azylu je ta skutečnost, že s bratrancem chtěli zajistit sponzory pro mládežnický klub a bylo jim nabídnuto za úplatu udržovat pořádek na mítincích komunistické strany. V zimě 1997 byl předvolán na policii a byl obviněn z podbízení ukrajinské vlády. Na policii byl držen jeden den a poté byl propuštěn a měl se dostavit za týden znovu. Poté se začal ukrývat u známých a v březnu 1999 odjel do České republiky, zde žil a pracoval. V srpnu 2003 se vrátil na Ukrajinu na 14 dnů, od matky se dozvěděl, že ho policie stále hledá a že zatkla mnoho lidí. Odjel proto znovu do České republiky, v srpnu 2004 byl v České republice uvězněn až do října 2004 a poté požádal o azyl, aby legalizoval svůj pobyt v České republice. Českou republiku považuje za cílový stát a chce zde pracovat. V případě návratu do vlasti se obává, že by mohl být zatčen. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu ze dne 11. 11. 2004 opakoval důvody uvedené v žádosti o udělení azylu a opravil své tvrzení v tom směru, že nevěděl, jaká politická strana organizovala zmíněný mítink, bylo mu to v podstatě jedno, šlo mu jen o to vydělat peníze. Dále uvedl, že byl na policii vyslýchán jen hodinu a půl, nikoliv celý den. Opakoval, že ho matka informovala, že ho hledají policisté v civilu, a to stále kvůli tomu, že v roce 1997 se nepodřídil předvolání. O udělení azylu po svém příjezdu do České republiky nepožádal proto, že si chtěl vyřídit doklady pro práci a chtěl zůstat do doby, než se ve vlasti situace uklidní. Platné doklady pro pobyt ale nevyřídil a do vlasti se obává vrátit, aby nebyl zatčen za „antipropagandu“ z roku 1997. V této záležitosti se neobrátil na žádný orgán ve vlasti s odůvodněním že neměl finanční prostředky. Dne 3. 11. 2004 vlastní rukou napsal, že důvodem, pro který žádá o udělení azylu, je obava z pronásledování ze strany policie. Žalovaný své rozhodnutím, jímž azyl stěžovateli neudělil odůvodnil tím, že během správního řízení bylo objasněno, že důvodem,

pro který žalobce opustil vlast byla ta skutečnost, že v roce 1997 s bratrancem chtěli zabezpečit finance pro mládežnický klub a byl jim slíben finanční příspěvek za účast na mítinku politické strany. Žalobce nevěděl, o jakou politickou stranu se jednalo a o politiku se nezajímal. Od policistů se dozvěděl, že šlo o mítink komunistické strany, byl hodinu a půl vyslýchán na policii a měl se za týden dostavit k dalšímu výslechu. To neučinil, odjel do Oděsy a od matky zjistil, že ho hledali lidé, kteří se prokázali průkazem policie, a hledali ho proto, že se nedoslovil k výslechu. V září 1998 odcestoval do České republiky, v prosinci se vrátil na Ukrajinu, pobýval u známých, protože matka mu sdělila, že jej hledají policisté v civilu. V roce 1999 odcestoval znovu do České republiky, vyřídil si doklady pro práci a pobyt a po uplynutí platnosti těchto dokladů požádalo azyl, aby se nemusel vrátit do vlasti, protože má strach se vrátit, když podle sdělení matky ho policie stále hledá. Žalovaný dále uvedl, že skutečnosti uvedené žalobcem posuzoval na pozadí informací, které shromáždil o dodržování lidských práv na Ukrajině, a dospěl k závěru, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti, ze kterých by bylo možno učinit závěr, že ve vlasti vyvíjel činnost směřující k uplatnění politických práv a svobod; žalobce tudíž nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, ani podmínky § 13 - za účelem sloučení rodiny. Správní orgán na základě údajů sdělených žalobcem nezjistil důvody zvláštního zřetele hodné pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu a při posouzení překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu neshledal existenci překážky vycestování po porovnání informací o zemi původu žalobce a obsahu výpovědi žalobce ve správním řízení.

Podle ustanovení § 12 se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ustanovení § 14 téhož zákona jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Na základě zjištěného skutkového stavu Nejvyšší správní soud konstatuje, že Krajský soud v Ostravě řádně přezkoumal rozhodnutí žalovaného a své závěry odpovídajícím způsobem odůvodnil. I Nejvyšší správní soud má za prokázané, že stěžovatelovy důvody, pro které žádá o azyl na území ČR, nelze podřadit pod taxativní výčet důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Sám stěžovatel uvedl, že se nezajímal o politiku, nebyl členem žádné politické strany, neuvedl, že by veřejně obhajoval či vyjadřoval politická práva a svobody. Také uvedl, že se sice účastnil mítinků, ale ani nevěděl, o jaké konkrétní akce se jedná, a neznal v roce 1997 ani název politické strany, která dané akce pořádala. Účastnil se jich jen z důvodu, že chtěli s bratrancem získat v rámci sponzorství peníze pro mládežnický klub. Z toho plyne, že neuplatňoval žádná politická práva, pro něž by mohl být pronásledován. Proto není dán – jak správně dovodil žalovaný i krajský soud – pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Uváděl-li stěžovatel, že se od matky dozvěděl, že jej hledali policisté, hledali jej až poté, kdy se měl dostavit k dalšímu výslechu, což neučinil. Z jeho výpovědi jednoznačně vyplynulo, že ho hledali, protože neuposlechl povinnosti dostavit se k dalšímu výslechu. Zdejší soud dospívá opět ve shodě s žalovaným i krajským soudem k závěru, že jeho strach před policií tedy nemůže být považován za odůvodněný strach z pronásledování z důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu. I kdyby však bylo lze stěžovatelem tvrzené skutečnosti považovat z hlediska možnosti udělení azylu za relevantní, nutno konstatovat, že žádost o udělení azylu může být úspěšná teprve v případě, jestliže žadateli byla odeprána ochrana ze strany země

jeho státní příslušnosti nebo případně tato ochrana nebyla účinná. Stěžovatel se však na příslušné orgány, u nichž by se domáhal poskytnutí ochrany proti postupu policie, vůbec neobrátil, což ostatně sám přiznává. K tomu je dále třeba připomenout, že za pronásledování by mohlo být v souvislostech tvrzených stěžovatelem pokládáno toliko odmítnutí ze strany veřejné moci poskytnout ochranu před prokázaným ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Tak tomu však v souzené věci nebylo, neboť stěžovatel vůbec nežádal o ochranu žádné kompetentní orgány domovského státu. Stěžovatel tedy evidentně všech prostředků, které právní řád jeho země původu k ochraně práv a svobod jednotlivce poskytuje, nevyužil a svoji situaci se rozhodl řešit odjezdem do České republiky.

Ke zjišťování skutkového stavu věci lze obecně konstatovat, že zásada tzv. materiální pravdy (někdy též nazývána zásadou zjišťování stavu věci) má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazujících věrohodnost žadatelových tvrzení. V případě, že žadatel uvádí skutečnosti podřaditelné pod taxativně vymezené důvody pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, je na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou měrou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu. Elementární roli při zjišťování skutkového stavu věci hrají zprávy o stavu dodržování lidských práv v zemi původu žadatele. Je-li zřejmé, že se jedná o bezpečnou zemi původu, v níž je z hlediska standardů předpokládaných zákonem o azylu zabezpečena řádná a fungující ochrana občanů před nežádoucími ingerencemi státu do jejich základních práv a svobod, pak lze důvodně předpokládat, že v takové zemi sice může docházet k jednotlivým excesům, nicméně lze se prostřednictvím správních, soudních či jiných orgánů domáhat nápravy proti nezákonnému zásahu. Takový závěr však nelze učinit v případě, že se jedná o zemi, ve které se státní orgány opakovaně dopouští závažných porušení lidských práv. Má-li správní orgán za to, že stěžovatel, který přichází ze země s nedostatečnou ochranou lidských práv, nevypovídá pravdivě o důvodech, které ho vedly k opuštění jeho země původu a podání žádosti o azyl v ČR, musí své pochybnosti hodnověrně objasnit a prokázat. Jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo nebo mohlo dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo, pak tyto skutečnosti musí správní orgán v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl (obdobně např. rozsudek NSS ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89). V souvislosti s uvedeným Nejvyšší správní soud konstatuje, že Ukrajinu lze již považovat za bezpečnou zemi původu, jakkoli jednotlivé excesy nelze vyloučit. Bylo tedy na stěžovateli, aby svá tvrzení přesvědčivým způsobem prokázal, což stěžovatel v řízení neučinil.

K námitce stěžovatele, týkající se aplikace ustanovení o humanitárním azylu podle § 14 zákona o azylu, Nejvyšší správní soud uvádí, že posuzování podmínek pro udělení azylu z tzv. humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu spadá do diskreční pravomoci žalovaného a jeho smyslem je určitá volnost daná správnímu orgánu zareagovat jak na případy předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), tak i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem arbitrárního postupu (libovůle), vyplývajícím

pro orgány veřejné moci z ústavně postulovaného principu demokratického právního státu (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004). S ohledem na skutečnosti, které stěžovatel uvedl v průběhu správního řízení, je zřejmé, že žalovaný vyhodnotil podmínky v souladu s hledisky, které jsou oprávněny soudy ve správním soudnictví při přezkumu zohledňovat.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě zrušit. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

K žádosti stěžovatele, aby byl ve věci ustanoven tlumočník, Nejvyšší správní soud sděluje, že v dané věci vycházel na základě § 64 s. ř. s. z ustanovení § 18 odst. 2 občanského soudního řádu, podle kterého účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. V průběhu řízení však taková potřeba najevo nevzešla. Stěžovatel podal kasační stížnost v češtině a dokázal na výzvy a poučení krajského i Nejvyššího správního soudu včas a řádně zareagovat. Za nerozhodné přitom soud považuje, zda tak činil stěžovatel osobně nebo prostřednictvím advokáta. Otázka ustanovení tlumočníka by se tak nepochybně stala aktuální až v případě ústního jednání, které však zdejší soud s ohledem na ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s. nenařídil.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřisluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti stěžovatele žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Odměna zástupci stěžovatele JUDr. Františku Váchovi, který byl ustanoven stěžovateli k jeho žádosti usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 2. 2006, č. j. 65 Az 77/2004 - 45, byla stanovena za tři úkony právní služby po 1000 Kč [první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, další porada s klientem přesahující jednu hodinu, podání soudu týkající se věci samé spočívající v doplnění kasační stížnosti – § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b) až d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (dále jen „advokátní tarif“)], přičemž částka za úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. b) a c) advokátního tarifu byla podle § 12 odst. 1 zvýšena o 50% za použití ruského jazyka. K tomu byla přičtena paušální částka jako náhrada hotových výdajů ve výši 3 x 75 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Uvedená částka bude zástupci stěžovatele vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. prosince 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu